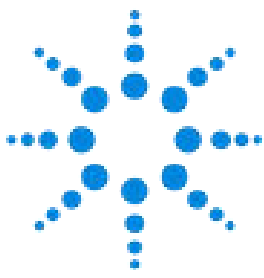

8/2/2019

STAJ SONU RAPORU
IŞİD TERÖR ÖRGÜTÜ

21. YÜZYIL
TÜRKİYE ENSTİTÜSÜ

Bilim, Birlik, Barış

Ahmet Furkan Gümüşçibık
21.YÜZYIL TÜRKİYE ENSİTİTÜSÜ

İÇİNDEKİLER:

1. IŞİD Terör Örgütü:	2
2. CIA RAPORUNA GÖRE IŞİD:	3
3. EL NUSRA:	4
3.1 Örgütün Yapılanması:	4
3.2 Lider Kadrosu:	5
3.3 Örgütün İdeolojisi:	5
3.4 Örgütün Politik, Askerî ve Diğer Hedefleri El Nusra'nın politik, askerî ve diğer hedefleri:	5
4. IŞİD TERÖR ÖRGÜTÜ LİDER KADROSU:	5
4.1 Ebu Musab el Zerkavi :	6
4.2 Ebu Bekir el-Bağdadi :	6
5. IŞİD'İN TÜRKİYE'DEKİ SALDIRILARI:	7
6. Örgütün İnsan Kaynağına Temel Teşkil Eden Unsurlar:	8
6.1 İdeolojisinin Dayandığı Temel Felsefe:	8
6.2 Örgütün Ekonomik Gücü:	9
6.3 Medya ve Propaganda Gücü :	10
7. SONUÇ:	13
8. Kaynakça:	15

ÖZGEÇMİŞ

3 Haziran 1999 Amasya/Merzifon'da doğumludur. Amasra Fatih Sultan Mehmet İlkokulunu 2010, Tunceli Vali Mehmet Ali Türker Ortaokulu'nu 2013, Ankara Kariyer Koleji'ni 2017 yılında bitirerek, aynı yıl Hacettepe Üniversitesi Uluslararası İlişkiler bölümüne başlamıştır. Hacettepe Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulunda İngilizce eğitimi almış olup ileri derece İngilizce ve başlangıç düzeyinde İspanyolca bilmektedir. Çeşitli kurumlarda stajyerlik deneyimi olmakla beraber yaz stajı kapsamında 21.Yüzyıl Türkiye Enstitüsü'nde uluslararası terörizm ve IŞİD üzerine çalışmalarda bulunmuştur.

Ahmet Furkan Gümüşçibık

1.İŞİD TERÖR ÖRGÜTÜ:

Irak ve Şam İslam Devleti, resmî adıyla İslam Devleti ya da Irak ve Levant İslam Devleti (kısaca İŞİD): ağırlıklı olarak Irak ve Suriye'de etkinlik gösteren, bu bölgede hilafet devleti kurmak amacıyla güvenlik güçlerine ve sivillere karşı stratejik ve sansasyonel eylemler yapan yasadışı silahlı örgüt ve hiçbir ülke tarafından tanınmayan devlet. Eski adının Arapça'daki kısaltmasının (Arapça telaffuzu: Da'iş) okunuşunun Latinizasyonu olan Daeş, Daiş ya da Deaş adlarıyla da bilinir.

İŞİD'in kökleri 1999 yılında, Ürdünlü Ebu Musab el Zerkavi tarafından kurulan Cemaat'ul el-Tevhid ve'l Cihad'a (CTC) dayanmaktadır. Zerkavi, kısa sürede ülkeye (Irak'a) yabancı savaşçıların girişini sağlamıştır. Afganistan'da iken Usame bin Ladin'in kurduğu yapı Zerkavi'yle irtibata geçmiş ve birlikte hareket edilmeye başlanmıştır. Burada ABD güçlerine karşı savaşmak için gelenlerin bir kısmı Afganistan, Çeçenistan, Bosna, Keşmir gibi cephelerde daha önce savaşmış olan tecrübeli savaşçılar iken, diğer bir kısmı ise Arap ve İslam dünyasının dört bir tarafından ilk "cihadi" deneyimini yaşayacak olan gençlerden oluşmaktadır. Kısa sürede Irak'a yüzlerce savaşçı girerek bu gruba katılmaya başlamıştır 2004 yılına gelindiğinde Zerkavi, El-Kaide merkezine direk olarak biatını (bağlılığını) açıklayarak grubun adını Tanzim el-Kaide fi Bilad er-Rafideyn (İki Nehir Arası El Kaide/IrakMezopotamya El Kaidesi) olarak değiştirmiştir. Bu süreçte, kısaca "Irak El Kaidesi" (IEK) diye anılan grup, gücünün zirvesine ulaşmış ve ABD ile işgal güçlerine karşı çok büyük saldırılar gerçekleştirmeye başlamıştır. 2006 Haziran'da ise Zerkavi'nin ABD güçleri tarafından bir operasyon sonucu öldürülmesi ile örgüt yeni bir döneme geçmiştir. Irak El-Kaidesi dâhil olmak üzere bazı Sünni grupları da içine alarak oluşturulan Mücahitler Şura Konseyi dönüşüm geçirerek Irak İslam Devleti adını almıştır. Irak İslam Devleti'nin (İİD) ilanı, El-Kaide merkezine danışılmadan yapılan bir eylem olarak Irak ile merkezin arasında ileride yaşanacak kopukluğun ilk örneklerinden biri olmuştur. Yeni örgütün başına ise Ebu Ömer El-Bağdadi getirilmiştir. 18 Nisan 2010'da Irak güvenlik güçlerinin ABD destekli operasyonu sonucunda Irak el-Kaidesinin lideri olan el-Mısri ve (Ebu Ömer) el-Bağdadi, Selahaddin vilayetinde, öldürülmüştür. İŞİD'nin lider kadrosunda tekrar bir değişiklik meydana gelmiş ve liderliğe Ebu Bekir el-Bağdadi geçmiştir. 2011 yılı Aralık ayında ABD askerlerinin Irak'tan tamamen çekilmesi, Maliki'nin Sünniler üzerindeki baskısını iyice

artırması sonucu bazı Sünnilerin el-Kaide'ye tekrar yakınlaşması ve Suriye'de yaşanan olayların iç savaşa doğru evrilmesi nedeniyle oluşan güç boşluğundan faydalanan IŞİD'nin hem militan sayısında hem de eylem sayılarında artış görülmüştür. IŞİD lideri Ebubekir Bekir el-Bağdadi Nisan 2013'te yayınladığı mesajda, Nusra Cephesi ile birleşerek örgütün adının "Irak ve Şam İslam Devleti" (IŞİD) olarak değiştirildiğini duyurmuştur. Daha sonra bu açıklama el-Nusra lideri Ebu Muhammed el-Cevlani ve el-Kaide lideri Zevahiri tarafından yalanlandı. Bunun yanında Ebubekir el-Bağdadi'nin Nusra Cephesi'ni kendilerine ilhak etme girişimi de Nusra liderlerini bu boyunduruktan kurtulmak için hızlıca el-Zevahiri'ye biat etmeye sevk etmiştir. Fakat bu karar halkın kendilerine olan sempatisinin sarsılmasına ve Nusra saflarında bir yarıklık oluşmasına neden olmuştur.

Örgüt	Tarih	Kurucu Liderleri
Cemaat'ul el-Tevhid ve'l Cihad	1999-2004	Ebu Musab el Zerkavi
İki Nehir Arası El Kaide/Irak-Mezopotamya El Kaidesi	2004-2006	Ebu Musab el Zerkavi
Mücahitler Şura Konseyi	2006	Ebu Hamza el-Muhacir
Irak İslam Devleti	2006-2013	Ebu Ömer el-Bağdadi
Irak ve Şam İslam Devleti	2013-2014	Ebu Bekir el-Bağdadi
İslam Devleti	2014-	Ebu Bekir el-Bağdadi

2. CIA RAPORUNA GÖRE IŞİD:

Irak Savaşı'nın yoğun olarak yaşandığı dönemlerde Irak'ın Anbar, Nineve, Diyala, Babil, Kerkük ve Selahaddin illerinde çok büyük etkinlik gösterdi. Bakuba'yı başkent ilan etti. Halen devam eden Suriye iç Savaşı'nda Suriye'nin İdlib, Rakka ve Halep bölgelerinde varlık göstermektedir. İslam Devleti, binlerce sivil Iraklı, Irak hükümet üyeleri ve onların uluslararası müttefiklerinin ölümlerinden sorumlu tutulmaktadır. Irak Savaşı'nın son evrelerine doğru grup gerilemeye başladıysa da, ABD'nin Irak'tan çekilmesiyle 2012'de gücünü tekrar yenilediği ve üye sayısını iki katından fazla artırdığı öne sürülüyor. 2013

yılında El-Cezire'ye sızdırılan bir mektup ve ses kaydıyla El-Kaide lideri Eymen el-Zevahiri, bu grubun Suriye kanadını tasfiye ettiğini açıkladıysa da IŞİD emiri Ebu Bekir el-Bağdadi, bu tasfiye kararını reddettiğini ve grubun Suriye'deki operasyonlarına devam edeceğini açıkladı.

Nisan 2013 ile birlikte IŞİD, Suriye'nin kuzeyinde hızlı bir şekilde askerî güç kazanmaya başladı ve bu bölgedeki en güçlü gruplardan biri oldu. Suriye'de etkin olduğu bölgelerde şeriat kanunlarını icraya başladı ve rakip gördükleri askerleri, yabancı gazetecileri, yardım kuruluşlarına üye insanları sürgüne gönderdi veya hapsedti. Suriye İnsan Hakları Gözleme örgütünün raporuna göre Ağustos 2014'te grubun Suriye'deki savaşçı sayısının 50.000, Irak'ta ise 30.000 olduğu bildirildi. CIA ise Eylül 2014'te örgütün Suriye ve Irak'ta toplam 20.000 ile 31.500 arasında savaşçıya sahip olduğunu açıkladı.

3.EL NUSRA:

Irak İslâm Devleti çatısı altında bulunan Suriyeli militanlar, Suriye'de özgürlük hareketlerinin başlanmasının ardından 2011'de, Ebu Muhammed Julani liderliğinde Suriye'ye geçerek El Nusra Cephesi adlı örgütü kurmuşlardır. Bu örgüt, varlığını 24 Ocak 2012'de resmen ilan etmiş ve rejime karşı verilen mücadelede önemli bir aktör haline gelmiştir. Irak Dışişleri Bakanı Hoşyar Zebari, Temmuz 2012'de, Irak'tan bir kısım teröristin Suriye'ye geçiş yaparak Suriye rejimine karşı mücadeleye giriştiğini açıklamış ve böyle bir örgütün varlığını doğrulamıştır. El Nusra, özellikle başta Ebu Bekir el-Bağdadi olmak üzere Irak El Kaidesi'nin üyeleri tarafından kurulmuştur. Bu yüzden IŞİD ile aynı kökten gelmektedir. Örgüt, Suriye rejimine ve azınlıkları içeren sivil hedeflere karşı bir dizi terör saldırısı gerçekleştirmiştir.

3.1 Örgütün Yapılanması:

Teşkilatı: El Nusra; askerî kanat, dinî kanat ve politik kanat olmak üzere hepsi Ebu Muhammed Julani'nin liderliği altında olan üç ayrı kanattan oluşmaktadır. Ayrıca, Nusra'nın, stratejik politika oluşturmak ve dinî rehberlik yapmak gibi görevleri olan, kendi kontrolündeki yerel bölgelerin temsilcilerinden oluşan, sözde bir "Şûra Meclisi" vardır. Ayrıca askerî operasyonlar, finans sağlama, silah tedariki, dinî işlemler, iletişim ve halkla ilişkileri yürüten üst düzey yöneticiler de örgüt bünyesinde bulunmaktadır. Başlangıçta düşük yoğunluklu çatışmalar icra eden küçük hücre yapılanmaları, Suriye'nin bazı bölgelerinde askerî düzendeki birliklere dönüşecek kadar büyümüştür. Sahadaki birliklerin yapısı, coğrafi bölgelerin özelliklerine göre değişiklik arz etmektedir. Şam'daki birlikler tespit edilmekten kaçınırken, Halep'te ise yarı konvansiyonel askerî birlikler (takım, alay, tugay) teşkil edilmektedir. Sözde

hükümet kanadı ise “Genel Hizmetler Bölümü” olarak adlandırılmaktadır. Görevi, El Nusra'nın kontrolü altında bulunan eyaletlerdeki halka su, elektrik ve yiyecek sağlama gibi sosyal yardımları yürütmektir.

3.2 Lider Kadrosu:

Ebu Muhammed Julani, örgütün lideridir. Kritik seviyedeki liderlerin çoğu Irak veya Suriye'dendir. Gizliliğe son derece önem veren El Nusra Cephesi'nin kurucu lideri hakkında detaylı bilgi bulunmamaktadır. Julani'nin kırk yaşlarında olduğu, Golan Tepeleri civarında doğduğu, katıldığı toplantılarda ve temaslarında yüzünü kapatarak kimliğini gizli tutmaya çalıştığı bilinmektedir.

3.3 Örgütün İdeolojisi:

El Kaide'nin Suriye kolu olan El Nusra Cephesi'nin ideolojisinin temelinde Selefilik inancı yatmaktadır. Selefilik, “Asr-ı Saadet”teki arı-duru İslâmî yaşayışa, anlayışa dönmek olarak tanımlanmaktadır. Selefilik, bugüne ulaşana kadar birtakım safhalardan geçmiş, farklı yorumlarla kendini var etmiştir. Selefilik'in en önemli temsilcisinin İbn-i Teymiye olduğu kabul edilmektedir. Bunun sonrasında da Seyyid Kutub adlı önemli Selefi ideolog, Selefi anlayışa başka bir ivme ve safha kazanmıştır. Özellikle IŞİD'in hilafet ilanı dönemindeyse Selefilik'in IŞİD'e göre yorumlanmasının pratiğe dökülmesi ve bunun akabindeki gelişmeler Selefilik bağlamında yeni tartışma zeminleri de ortaya çıkarmıştır. Farklı şekilde kategorilere ayrılıp anlatılmasına rağmen genel kabul gören sınıflandırma, Cihâdçı Selefilik ve Vahhabi/Suudi Selefilik şeklindedir.

3.4 Örgütün Politik, Askerî ve Diğer Hedefleri El Nusra'nın politik, askerî ve diğer hedefleri:

- Ortadoğu'da yürütülen politik düzeni, terör eylemleri vasıtasıyla değiştirerek bölgedeki dış kaynaklı ideolojik, politik ve ekonomik etkileri def etmek.
- Suriye'de dine dayalı, Selefi cihatçı bir devlet kurmak,
- Büyük Suriye halifeliğini kurmak şeklindedir.

4. IŞİD TERÖR ÖRGÜTÜ LİDER KADROSU:

IŞİD'in şu anki lideri konumunda olan Ebu Bekir el-Bağdadi'dir ve hakkındaki bilgiler sınırlıdır. Kendisi ile ilgili bilgilere ulaşılmasını istememektedir. Çatışma ortamında dahi grup liderlerine emirler verirken yüzündeki maskeyi çıkartmamakta ve bu nedenle “gizli şeyh”

olarak adlandırıldığı iddia edilmektedir. Buna karşın sık sık örgüt üyelerine yönelik videolu mesajlar, ses kayıtları vb. yayınlamaktadır.

4.1 Ebu Musab el Zerkavi :

Zerkavi'nin gerçek adı; Ahmet Fadil Nezzal El-Haleylah, lakabı ise Ebu Musab'dır. Ebu Musab Zerkavi, ilk olarak Irak'ta Tevhid ve Cihad örgütünün lideri olarak ortaya çıktı. 2004'ün sonlarında Usame Bin Ladin'in El Kaide örgütüyle birleşerek. Bin Ladin, Ocak 2004'te Zerkavi'yi yardımcılığına getirdi. Zerkavi 2006 yılında ABD'nin uçak saldırısında öldürüldü.

4.2 Ebu Bekir el-Bağdadi :

İbrahim Avad İbrahim el-Bedri yani Ebu Bekir el-Bağdadi, 1971 yılında Irak'ın Samarra kentinde, alt orta sınıf bir ailenin çocuğu olarak doğdu. Ebu Bekir el-Bağdadi'nin ailesi dindarlığıyla biliniyor ve ailenin parçası olduğu aşiret Hz. Muhammed'in soyundan geldiğini iddia ediyordu. Bağdadi gençlik yıllarında Kuran okuma konusunda tutkuluydu. Genç Bağdadi için şeriat kurallarına riayet de çok önemliydi. Bağdadi üniversite eğitimi için İlahiyat alanını seçti. 1996'da Bağdat Üniversitesi'nin İslami Çalışmalar bölümünden mezun oldu. Daha sonra ise Saddam İslami Çalışmalar Üniversitesi'nde Kuran çalışmaları alanında 1999'da yüksek lisans, 2007'de doktorasını tamamladı. Bağdadi lisans eğitiminin ardından 2004 yılına kadarki dönemi Bağdat'ın Tobçî mahallesinde, iki eşi ve altı çocuğuyla birlikte geçirdi. Yerel bir camide mahallenin çocuklarına Kuran okuyordu. Aynı zamanda caminin futbol takımının yıldızıydı. Amcası, mezuniyeti sonrası dönemde Bağdadi'yi, Müslüman Kardeşler hareketine katılmaya ikna etti. Bağdadi kısa süre içinde, hareket bünyesindeki az sayıdaki, şiddet yanlısı ultra-muhafazakârın cazibesine kapıldı ve Selefi Cihatçılığı benimsedi. Irak'ın 2003'te ABD öncülüğündeki güçler tarafından işgalinden birkaç ay sonra Bağdadi, Ceyş Ehl el-Sünni ve el-Cemah adlı isyancı örgütün kurulmasına yardım etti. ABD güçleri Şubat 2004'te Bağdadi'yi Felluce kentinde tutukladı ve 10 ay boyunca kalacağı, Bucca Kampı'ndaki tevkif merkezine götürdü. Tutukluk sürecinde Bağdadi, kendini dini konulara adadı, Cuma hutbesi okudu, mahkûmlara namaz kıldırıldı ve onlara dersler verdi. Önce örgüt bünyesindeki Şeriat Komitesi'nin yöneticisi oldu ve örgütün emirinin Ebu Ömer El-Bağdadi olmasını kararlaştıran 11 üyeli Şura Konseyi'ni seçti. Bağdadi daha sonra örgütün Koordinasyon Komitesi'ne atandı ve grubun Irak'taki komutanlarının iletişimini denetledi.

Örgütün kurucusu ve emirinin Nisan 2010'da ölmeleri ardından Şura Konseyi Ebubekir El-Bağdadi'yi yeni emir seçti. Bağdadi, ABD ordusuna ait özel güçler tarafından büyük ölçüde yok edilen örgütü yeniden inşa etmeye koyuldu.2011'de Suriye'deki kargaşadan yararlanmak isteyen Bağdadi, Suriye'deki örgüt üyelerinden birine, Suriye'de gizlice Irak İslam Devleti'nin bir kolunu kurmasını istedi. Bu örgüt daha sonra Nusra Cephesi adıyla kamuoyu tarafından tanınacaktı. Bağdadi kısa süre sonra Nusra Cephesi lideri Ebu Muhammed el-Colani ile anlaşmazlığa düştü. Bunun nedeni, El-Colani'nin Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad'a karşı savaşıyan ana akım Sünni muhaliflerle işbirliği yapmak istemesiydi. Bağdadi ise Esad'la mücadelenin peşinden gitmeden önce kaba güce dayanarak bir devlet kurmak istiyordu.2013 baharında Bağdadi, Nusra Cephesi'nin Irak İslam Devleti'ne katıldığını ve ortaya çıkan yeni örgütün adının IŞİD olduğunu açıkladı. El Kaide lideri Ayman El-Zevahiri Bağdadi'ye, Nusra Cephesi'nin bağımsızlığın sağlamasını emretti. Bağdadi ise emri yerine getirmedi. Şubat 2014'te Zevahiri IŞİD'i El Kaide'den çıkardı. IŞİD buna Nusra Cephesi'yle çatışarak ve Suriye'nin doğusunda elinde tuttuğu, Bağdadi'nin sert dini kuralları dayattığı yerlerdeki gücünü pekiştirerek cevap verdi.

Buralardaki gücünü garantiye alması ardından Bağdadi adamlarına, Irak'ın batısına doğru genişleme emri verdi. Temmuz 2014'te IŞİD Irak'ın ikinci büyük kenti Musul'u ele geçirdi. Bundan kısa bir süre sonra da Bağdadi "halifelik" ilan etti ve örgütün adını "İslam Devleti" olarak değiştirdi.

5.IŞİD'İN TÜRKİYE'DEKİ SALDIRILARI:

Türkiye, IŞİD dehşetiyle ilk kez Hatay'ın Reyhanlı İlçesi'nde 52 kişinin öldüğü, 146 kişinin yaralandığı bombalı saldırıyla tanıştı.

Niğde'nin Ulukışla ilçesinde 20 Mart 2014 günü İsviçre vatandaşı Çendrim Ramadani, Almanya vatandaşı Benyamin Xu ve Makedonya vatandaşı Muhammed Zakiri, yol çevirmesi sırasında jandarmaya ateş açtı. Saldırıda jandarma astsubay Adil Kozanoğlu ve polis memuru Adem Çoban öldü, kamyon sürücüsü Turan Yaşar hayatını kaybetti, 7 asker ve yolcu otobüsündeki 1 kişi de yaralandı. Böylece IŞİD ikinci kez açıktan Türkiye topraklarında saldırı gerçekleştirmiş oldu. Ancak bu dava hala devam etmesine rağmen ne bu kişilerin bağlantıları nedeniye Türkiye'de oldukları ortaya çıkarılabildi.

Örgüt Türkiye'yi hedef aldığı, Musul Konsoloslugu'nu basıp 49 kişiyi rehin alarak gösterdi. 101 gün 15 konsolosluk çalışmanı ve 30 özel harekât polisi IŞİD'in elinde rehin kaldı.

Sultanahmet'teki İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı Turizm Şube Müdürlüğü'ne canlı bombalı saldırı düzenlendi. Olayda bir polis memuru şehit oldu.

HDP'nin Adana ve Mersin il binalarında eş zamanlı bombalı saldırı meydana geldi. Güvenlik kameralarından saldırıyı Savaş Y.'nin gerçekleştirdiği ortaya çıktı. Ve bu şahsın ailesi ile birlikte Suriye'ye gittiği, IŞİD ile bağlantı kurduğu ve saldırı için çok rahat bir şekilde tekrar Türkiye'ye döndüğü öğrenildi. Saldırıdan sonra da Savaş Y.'nin izine bir daha rastlanmadı.

7 Haziran seçimlerine bir gün kala HDP Eşbaşkanı Selahattin Demirtaş'ın konuşma yaptığı Diyarbakır mitinginde art arda iki bomba patladı. 4 kişi yaşamını yitirdi, 402 kişi yaralandı. Ve bu saldırının ardından da IŞİD çıktı. Saldırının failinin Gaziantep'li Orhan G. olduğu tespit edildi.

20 Temmuz 2015 Tarihli Canlı bomba saldırısında Suruç'da 34 kişi ölüyor,69 kişi yaralandı.

3 Ekim 2015'te Ankara Tren Garı saldırısı terör örgütünün Türkiye'deki en kanlı saldırısı oldu. Barış Mitingini hedef alan IŞİD saldırısında 102 kişi hayatını kaybetti.

12 Ocak 2016 tarihinde İstanbul Sultanahmet Meydanı'ndaki bombalı saldırıda 10 Alman Turist hayatını kaybetti.

Örgüt 3 Mart 2016'da İstanbul Beyoğlu'nda İsraili turistleri hedef aldı. Mehmet Öztürk adlı canlı bombanın gerçekleştirdiği saldırıda 5 kişi öldü. 36 kişi yaralandı.

19 Mart 2016 Tarihli canlı bomba saldırısında 3'ü ABD ve İsrail, 1'i İran vatandaşı 4 kişi öldü.

1 Mayıs 2016 Tarihli Gaziantep Emniyetine yapılan saldırıda, bomba yüklü aracın infilak etmesi sonucu 3 polis şehit olarak,27'si polis 34 kişi yaralandı.

28 Haziran 2016'da İstanbul Atatürk Havalimanı'nı hedef alan terör örgütünün 3 canlı bombacısının gerçekleştirdiği saldırıda ise 36 kişi hayatını kaybetti. 150'ye yakın vatandaşımız yaralandı.

1 Ocak 2017 gece 01.15 sularında Reina gece kulübüne yapılan silahlı saldırıda 11'i Türkiye uyruklu 39 kişi yaşamını yitirirken 79 kişide yaralandı. IŞİD bağlantılı Özbekistan uyruklu Abdulkadir Masharipov'un saldırıyı yaptığı belirlendi.

6.ÖRGÜTÜN İNSAN KAYNAĞINA TEMEL TEŞKİL EDEN UNSURLAR:

6.1 İdeolojisinin Dayandığı Temel Felsefe:

İŞİD'in ideolojik alt yapısını, Taliban ve El Kaide gibi örgütlerde olduğu gibi, Selefilik akımı oluşturmakta; dini fanatizm, Batı karşıtlığı ve terörizmle bu durum pekiştirilmektedir. Onlara göre din ile devlet arasında bir fark yoktur. Bütün kararlar radikal şeriatın hüküm sürdüğü İslam devleti altında alınır ve İslam Devleti'nin hüküm sürdüğü alanlarda uygulanır. Selefi akımı itikada aklın da girmesini reddetmekte ve bunları din dışı olarak değerlendirmektedir. Kendisi gibi düşünmeyenleri sapkın ve kâfir olarak nitelendirmektedir. Ayrıca bu kimselerin ölümle cezalandırılması gerektiğine inanmaktadırlar. Selefilik'in sahip olduğu bu ideolojik temellere göre ötekileştirme ve radikalleşmeye yatkın bir anlayış olduğu değerlendirilmektedir. Felsefesi bu şekilde temellenmiş olan dini motiflerle kurgulanmış terör örgütlerinin "Batı bizi eziyor, onun maşası olan tağut, yani Allah'a karşı haddini aşmış olanlar da onlarla işbirliği yapıyor" yorumları ve bu ülkelerin Dârül Harp olarak nitelendirilmesini sağlamakta ve böylelikle buralardaki sivil ölümlerine meşru bir zemin oluşturulmaktadır. Modernlikten dışlanmaya dini bir anlam kazandırmakta ve böylece kişinin kendini kurban etmesi, ötekileştirilmeyle birlikte savaşmanın da bir yolu olmaktadır. Batı'nın yaptığı müdahaleleri kendi lehine kullanmış ve halkı alternatifsizliğe sürükleyerek Selefi ve Vahhabi geleneğini siyasallaştırarak şiddet yanlısı bir oluşuma evrilmesini sağlamıştır.

6.2 Örgütün Ekonomik Gücü:

İŞİD, ulusal ve uluslararası düzeyde finanse edilen bir terör örgütüdür. Dünya üzerindeki diğer terör örgütlerine kıyasla kendisinin finansmanını sağlayabilecek yeterliliğe sahip bulunmaktadır. 2006 yılında kriminal alanlardan 70-200 milyon dolar arasında bir gelirin olduğu tahmin edilirken, bu gelirin 2014 yılında 2 milyar olduğu tahmin edilmektedir. Bir başka kaynağa göre örgütün servetinin 2,4 milyar doları aşmış olduğu iddia edilmektedir. İŞİD, Irak ordusundan geriye kalan Amerikan yapımı askeri teçhizatı da ele geçirmiştir. Farklı kaynaklardaki bilgilere göre Musul'a yapılan saldırılar başlamadan önce İŞİD'in sahip olduğu

servet 865 milyon dolarken, burada ele geçirilen pahalı askeri teçhizatlar ve yağmalanan bankalardaki paralarla birlikte 2 milyar doları aştığı ifade edilmektedir (Friedland, 2015). Halktan topladığı vergi, haraç, şirketlerden aldığı rüşvet, kaçakçılık silah ve uyuşturucu ticareti ve rehinelere elde ettiği fidyeler gelir kaynaklarından bazılarıdır. IŞİD'in finans kaynağının % 8 ile % 10 arasındaki bir kısmı haraç gelirlerinden oluşmaktadır.

6.3 Medya ve Propaganda Gücü :

IŞİD teknolojik imkânları en iyi şekilde kullanmakta ve bu alanda özellikle internette aktif bir şekilde rol almaktadır. Örgütün insan kazanma stratejisinde özellikle bölge dışından katılacaklar için sosyal medyada aktif rol oynamaktadırlar (BM Raporu, 2014). IŞİD'in kurulmasında önemli rol oynayan Zerkavi internetin anahtar unsur olması yönünde çalışmalarda bulunmuştur. IŞİD: Küresel Bir Terör Örgütü. 287 İnternette yaptığı çalışmalarla örgüte insan kazanma amacının yanında internette yayınladığı şiddet görüntüleriyle düşmanlarına korkutmak ve sindirme amacı gütmektedir. Ayrıca bölge halkını korkutarak yönetmeyi amaçlamaktadır. Örgütün 2006 yılında "Al-Furkan Vakfı Medya Prodüksiyon"u kurmuş. Örgütün medya açısından çatı kurumlarından bir tanesi olan bu kuruluş örgüte ait doküman, CD, web sayfalarının dizaynı, dergi, broşür gibi faaliyetlerde bulunmaktadır. 2013 yılında medya konseptini genişletmek amacıyla "Al-İ'tisaam Meyda Vakfı"ni kurmuştur. 2014 yılında özellikle batılı ülkelerdeki bireylere yönelik başta İngilizce olmak üzere Rusça, Almanca ve Fransızca dillerinde yayınlar üreten Batılı hedef kitlelere İngilizce, Almanca, Rusça ve Fransızca yayınlar yapan malzemeler üretmek amacıyla "Al-Hayat Medya Merkezi"ni kurmuştur . 2014 yılı Temmuz ayında "Halifenin Dönüşü" adıyla İngilizce olarak yayınlanmaya başlanan "Dabiq" Al-Hayat Medya bünyesinde çıkarılmaktadır. IŞİD topraklarında yaşanan olaylar, aylık yayımlanan popüler videolardan kesitler, dini bilgiler ve siyasi değerlendirmelerin bulunduğu dergide Batı karşıtlığı ön plana çıkmaktadır. 2015 Haziran ayında Türkçe olarak dijital ortamda yayına başlayan "Konstantiniyye" adlı dergi aylık olarak yayınlanmakta ve Dabiq ile paralel konuları işlemekte kapsam olarak Dabiq'e göre daha sınırlıdır. Örgütün "bölge dışından IŞİD'e katılmak isteyenlere ilişkin yol haritası sunmak maksadıyla "Insigt into the Islamic State" adlı raporlar yayınlamaktadırlar. Ayrıca akıllı telefon uygulamaları, farklı dillerde yayın yapan El Beyan adlı radyo kanalı bulunmaktadır. Sosyal medyada hashtag(etiket) uygulamaları ile sürekli organize olmaktadır ve takipçilerine düzenli olarak propaganda amaçlı görsel materyaller paylaşmaktadırlar. Diğer radikal İslami gruplara göre sosyal medyada en organize örgüttür

IŞİD'in medya organizasyonu incelendiğinde örgütün stratejisinde propagandanın nedenli merkezi bir role sahip olduğu ortaya çıkmaktadır. Örgüt neredeyse gerçekleştirdiği her faaliyeti birer medya çıktısına dönüştürmektedir. Bu anlamda IŞİD, kendi varlığı için internet, sosyal medya ve propagandanın ne derece önemli olduğunun farkındadır. Sürdürülen propaganda çalışmaları “cihat” olarak görülmekte, örgüt için medya içeriği üreten kişiler kendilerinin de mücahit olduğu vurgulanarak teşvik edilmektedir. Yine örgüt Batı'nın “Cihadi medya tarafından terörize edildiğini” ve “medya silahlarının atom bombasından bile daha güçlü olabileceğini” düşünmektedir. IŞİD'in aktif terör örgütleri arasında en ses getireni olmasında, örgütün hızlı yükselişi ve kontrol ettiği toprakların büyüklüğü kadar, profesyonelce hazırlanmış propaganda çalışmaları da etkilidir. IŞİD'in propaganda çalışmaları, örgütün “Medya Divanına” bağlı olarak yürütülmektedir. Medya Divanı'na bağlı olarak faaliyet gösteren, her biri farklı türde yayın üreten birçok medya organizasyonu bulunmaktadır. Bu medya organizasyonlarından; Al-Hayat Medya Merkezi, ses getiren propaganda videoları hazırlamakta ve düzenli olarak beş farklı dergi yayınlamaktadır. Bu dergilerden Dabiq İngilizce, Dar Al-İslam Fransızca, Konstantiniyye Türkçe, Al Manba' Rusça ve Rumiya dergisi aynı anda İngilizce, Fransızca, Almanca, Rusça, Türkçe, Endonezce, Boşnakça, Uygurca, Kürtçe ve Peştunca olmak üzere toplam 10 dilde yayın yapmaktadır. Bu dergilerin tamamı online olarak internet üzerinde yayınlanmaktadır. Örgüt bunun dışında, kontrolü altındaki bölgede halka ulaşmak için Arapça yayın yapan En-Nebe dergisini çıkarmaktadır. Dergi matbu formdadır ve IŞİD'in kurmuş olduğu basın noktaları aracılığıyla halka ulaştırılmaktadır. Örgüte ait dergilerin yayın dillerindeki çeşitlilik aynı zamanda örgütün etki alanına alabileceği toplumsal kitleler ve bireyleri göstermektedir. IŞİD tarafından yayımlanan dergilerin yayın politikasında, Arap Yarımadası El-Kaidesi'ne ait Inspire dergisinden izler görülür. Bu dergi dört temel üzerine inşa edilmiştir. Birinci nokta İslam'ın bir savaş olduğu fikri, ikinci nokta Batı karşıtlığı, üçüncü nokta cihada katılım çağrısı, dördüncü nokta ise yerel tartışmalardır. El-Furkan Medya da El-Hayat Medya gibi propaganda videoları hazırlamakta fakat ondan farklı olarak örgüte ait arşiv niteliğindeki eski görüntülere yer vermektedir. Örgütün en önemli propaganda araçlarından olan ve “neşid” olarak adlandırılan müzik enstrümanları kullanılmadan yapılan marşlar ise Ajnad Medya tarafından hazırlanmaktadır. Neşidler, örgüt için hem üyelerini motive etmede hem de yeni sempatizanlar kazanmada etkili bir araçtır. Örgüt ayrıca El-Amak adlı bir haber ajansına, El-Beyan adıyla Suriye ve Irak'ta yayın yapan bir radyoya ve bildiri, broşür ve kitap yayımlayan El-Himme isimli bir yayınevine de sahiptir. gündemin en üst sırasına taşıyanı ise, yüksek kalite çekim tekniklerine sahip Hollywood tekniklerini andıran videolardır. IŞİD bu

videolarda en vahşi infaz görüntülerinden, 7 bölgede yaşayan çocukların lunaparkta eğlendiği anlara kadar çok çeşitli içeriklere yer vermektedir. Yetenekli reklam tasarımcılarının dâhil olduğu bu çalışmalar, ikonik ve sembolik özellikleriyle genel bir portre sunmuşlardır. Örgüt bu çalışmalarda, temsil anlamında herkesi standartlaştırmış ve bireyin öne çıkmasını engelleyen bir yapı ortaya koymuştur. Hepimiz olgusu ve vurgusu tüm yazılı ve görsel içeriklerde yer alarak detaylandırmadan kaçınılsa da öteki olgusunda yer alanlar her açıdan detaylandırılmıştır IŞİD propagandasının yayılması ve karşılık bulmasında sosyal medya hayati bir rol oynamaktadır. Geleneksel ve ana akım medya üzerinden terör mesajlarını doğrudan yayması mümkün olmayan örgüt, bu amacına ulaşmak için sosyal medyayı tüm kapsamıyla kullanmaktadır. Örgüte ait içerikler, öncelikle Google Drive, Cloudmail.ru, Yandex, YouTube, Sendvid.com, Dailymotion.com, Drive.ms, Archive.org, Justpaste.it gibi platformlara yüklenmekte, sonrasında bu içerikler Facebook, Twitter, Telegram, WhatsApp, Google+, Instagram, Pinterest, Tumblr, Viber ve WeChat gibi sosyal paylaşım mecralarından paylaşılmaktadır. Böylelikle örgüte ait propaganda mesajları hızlı bir şekilde birçok insana ulaşmaktadır. Bunun yanı sıra IŞİD'in hâkim olduğu bölgelerde radyo ve basılı dergi yayını yapması, örgütün geleneksel medya araçlarına da önem verdiğini göstermektedir. Örgüt elindeki bütün imkânlarla savaşı medya alanına taşımış, bir anlamda yeni bir “cephe” açmıştır. IŞİD'in propaganda alanında kullandığı bir başka araç ise “Call of Jihad” başta olmak üzere, popüler oyunların dini ve kültürel unsurlar ilave edilerek revize edildiği video oyunlarıdır. Hedef kitleden olan gençleri örgüte çekme ve potansiyel olarak gelecekte sisteme dâhil etme amacıyla oluşturulan bu oyunlar, bazı bölgelerde rağbet görebilmekte ve gençleri etkileyebilmektedir. Örgüt süreç içerisinde internet dilinde de aşama kaydetmiştir. Başlangıçta daraltılmış ve keskin olan ifadeler genişletilmiş ve dinsel unsurların teknolojiye aktarımı ile kadınlar için özel metinler üretecek kadar geliştirilmiştir. Öte yandan IŞİD'in yapmış olduğu propagandaya karşı bir anti-propaganda da gelişmiştir. Özellikle Youtube vb. sosyal ağlarda gelişen bu propagandada mizah unsuru ön plana çıkmaktadır. Kültürün aşağılayıcı unsurlarının da dâhil edildiği bu anti-propaganda çalışmaları, Arap devletleri tarafından desteklenmekte olup milyonlarca izleyiciye ulaşabilmektedir. Terör örgütleri ve kitle iletişim araçları arasında simbiyotik bir ilişki bulunmaktadır. Bu ilişkiler başlangıçta zayıf veya yok gibi gözükse de olaylar geliştikçe söz konusu ilişki de daha belirgin bir hal almaktadır. Örgütlerin yaptığı eylemlerin ve etki alanlarının değişmesi ile kitle iletişim araçlarının kamuoyu oluşturma ve toplumsal etki noktasında öne çıkması, örgüt-medya ilişkisinin zorunlu bir birlikteliğine işaret etmektedir. Terör gruplarının, gündem oluşturma, olayların neden ve sonuçları hakkında konuşma, tartışma gibi amaçlarını yerine getirmede medya;

sistematik, simbiyotik, ve sembolik bir role sahiptir. Bu bağlamda, örgütler kendi medya araçlarını ürettikleri gibi kendi yapıları dışında kalan kitle iletişim araçlarını da kullanabilmektedir.

7.SONUÇ:

Doğuşu itibariyle Irak orjinli olan IŞİD Suriye’de iç savaşın derinleşmesiyle beraber kendisine istediği ortamı bulmuştur. Irak’ta el-Kaide’ye bağlı Irak İslam Devleti olarak savaşmış, iç savaşın başlamasıyla beraber Suriye’ye geçerek el-Kaide’den ayrılmıştır. Bazı araştırmacılar, 2004 yılından itibaren el-Kaide’nin süreç içerisinde yöntem olarak iki ekole ayrıldığını belirtmişlerdir. Şiddeti bir yöntem olarak kullanan IŞİD, Zerkavi ekolünün bir devamı olarak görülmektedir. Yapay sınırlara ve heterojen bir yapıya sahip olan Ortadoğu’da yöneten (İktidar) ve yönetilenler (Halk) arasındaki sorunlar ve konjonktürel olaylar neticesinde bu sorunların iç savaşa dönüştüğü ülkelerde bu tarz örgütlerin (Zerkavi ekolü) ortaya çıkması olağan gözükmemektedir. Özellikle mezhepsel dinamiklerin etkin olduğu Suriye’de iç savaşın uzaması ve bunun bir sonucu olarak birçok farklı yapı da aktörün ortaya çıkması IŞİD’i güçlendiren en önemli faktör olarak görülebilir. Rejime ve ona destek veren İran askerleri, Hizbullah ve Şii milislerin Suriye’de gerçekleştirdiği katliamlar, bu katliamların halkta oluşturduğu korku, ayrıca Batı devletlerinde ve toplumlarında artan İslam düşmanlığı, IŞİD’e eleman ihtiyacı konusunda bir sıkıntı yaşatmamaktadır. IŞİD hem yapı olarak hem de izlediği yöntem açısından tarihin en ilginç terör gruplarından biri olarak görülebilir. Zira Suriye’de hem muhaliflere hem de rejime kısacası kendisine biat etmeyen her gruba karşı savaşı bir yöntem olarak benimsemiştir. PYD, Rejim, Özgür Suriye Ordusu ve İslami gruplar dâhil her kesim ile çatışmalar yaşamıştır. ABD’nin öncülüğünde IŞİD ile mücadele etmek için oluşturulan koalisyonun hava desteğini alan grupların ve diğer grupların IŞİD ile mücadelede başarılı olduklarını söylemek güçtür. Zira muhalif gruplar bir bütünlük içinde hareket edememektedir. IŞİD’e karşı mücadelede tam anlamıyla başarıya ulaşılamamasının başka nedenleri de mevcuttur. ABD’nin İslami eğilimli gruplara karşı olumsuz tavır alması ve bunun bir sonucu olarak IŞİD ile mücadele eden Ahrar-u Şam gibi

İslami gruplara destek verilmemesi, hava saldırılarında el-Nusra'nın hedef alınması önemli nedenler arasında gösterilebilir. Ayrıca Özgür Suriye Ordusu'nun hem rejim hem de IŞİD karşı iki cepheli savaşı yürütecek potansiyele sahip olamaması da IŞİD ile mücadeleyi zaafa uğratmaktadır. Muhafız grupların içinde bulunduğu bu dağınık yapı ABD'yi IŞİD ile mücadelede de PKK'nın Suriye kolu olan PYD ile işbirliği yapmaya itmiştir. Bu durum yıllardır PKK terörüyle uğraşan Türkiye'yi rahatsız etmektedir. ABD'nin İslami grupları desteklememesi ve Türkiye'nin, PKK ile olan ilişkisi sebebiyle ABD'nin PYD'ye olan desteğine karşı çıkması IŞİD ile mücadele eden ülkelerin de bir bütünlük içerisinde hareket etmediklerini göstermektedir. Suriye İç savaşını yerel bir iç savaştan bölgesel ve küresel aktörlerin müdahale ettiği bir savaşa çeviren birçok sebep mevcuttur. Bu sebeplerden en önemlilerinde biri de IŞİD'in izlediği yöntemdir.

Zira IŞİD sadece Suriyeli gruplar için değil hem bölgesel güçler hem de küresel aktörler için büyük bir tehlike olarak görülüyor. Bu açıdan bakıldığında Suriye'de devam eden iç savaşta ülkelerin Suriye politikasının şekillenmesine etki eden en önemli faktörlerden biri IŞİD olmuştur. Örgütün, Ankara, Paris gibi şehirlerde gerçekleştirdiği terör saldırılarıyla küresel terör tehlikesinin boyutunu bir kez daha ortaya koymuştur. Bu durum özellikle batılı ülkelerin IŞİD'i bahane ederek Esad rejimine karşı pasif bir tutum sergilemesine neden olduğu söylenebilir. IŞİD'in Suriye iç savaşındaki rollerinden biri de askeri müdahalelerde bir meşrulaştırma aracı olarak kullanılmasıdır. Rusya, gücü azalan Suriye rejimine destek için Suriye'de operasyonlarda bulunmuştur. Burada IŞİD müdahale için bir meşrulaştırma aracı olarak kullanılmıştır. IŞİD gibi şiddetli bir yöntem olarak benimseyen örgütlerin kaos ve iç çatışmanın olduğu yerlerde etkinliklerini artırdığı gözlemlenmektedir. Burada IŞİD'in yok edilmesi için şu soruların cevap bulunması gerekiyor. Suriye iç savaşı daha ne kadar sürecek? Savaş bittikten sonra yerel aktörler arasında IŞİD'e karşı bir bütünlük içerisinde mücadele edilebilecek mi? Bölgesel ve Küresel güçler Suriye'de IŞİD ile mücadeleye ne kadar ve ne oranda destek verecek? Tüm bu sorunların cevapları netliğe kavuştuğunda IŞİD'in geleceği de belirginleşecektir.

8.KAYNAKÇA:

MAKALE:

IŞİD: KÜRESEL BİR TERÖR ÖRGÜTÜ FIRAT ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ
CİLT: 26, SAYI: 2, SAYFA: 277-292

IŞİD, PROPAGANDA VE İSLAMOFOBİ

MEDYA VE DİN ARAŞTIRMALARI DERGİSİ DERLEME MAKALE

SAVUNMA BİLİMLERİ DERGİSİ İRAK ŞAM İSLAM DEVLETİ (IŞİD): GÜCÜ VE GELECEĞİ
MAYIS/MAY 2015, CİLT/VOLUME 14, SAYI/ISSUE 1, 5-37.

EL KAİDE'DEN POST-KAİDE'YE DÖNÜŞÜM: IŞİD

TÜRKİYE ORTADOĞU ÇALIŞMALARI DERGİSİ YIL 2014, CİLT 1, SAYI 1

IŞİD'İN YABANCI SAVAŞÇILARI VE YARATTIĞI TEHDİT: TÜRKİYE'NİN TECRÜBESİ

ULUSLARARASI İLİŞKİLER DERGİSİ CİLT 14, SAYI 53, 2017, s. 23-43.

BİLGE ADAMLAR KURULU RAPORU, 2015

CHULOV, 2014; BİNGÖL VE VARLIK, 2014; LİSTER, 2014

BM RAPORU IŞİD RAPORU, 2014

EL NUSRA CEPHESİ

SAVUNMA BİLİMLERİ DERGİSİ MAYIS/MAY 2015, CİLT/VOLUME 14, SAYI/ISSUE 1, 39-64.

KİTAP:

GÜRSON, A.P. (2016). BÜYÜK GÜÇLERİN SURİYE PLANI, 4. BASKI, ANKARA: KRİPTO
YAYINLARI

İNTERNET SİTELERİ:

[HTTP://AA.COM.TR/TR/DUNYA/İSİDİN-10-YİLLİK-GEÇMİSİ/151622](http://aa.com.tr/tr/dunya/isisin-10-yillik-gecmisi/151622)

[HTTP://WWW.İNDEPENDENT.CO.UK/NEWS/WORLD/MİDDLE-EAST/WAR-WİTH-İSİS-İSLAMİC-MİLİTANTS-HAVE-ARMY-OF-200000-CLAIMS-KURDİSH-LEADER-9863418.HTML E.T.](http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/war-with-isis-islamic-militants-have-army-of-200000-claims-kurdish-leader-9863418.html)